

Dienos naujienos

Nr.189/376/

Antradienis, 1946.VIII.20

IŠ VISO PASAULIO

- TAIKOS KONFERENCIJOJ vakar posėdžiavo 6 komisijos sudaromųjų taikos sutarčių klausimais, kai kurios ne oficialiai. Debatai, kaip Londonas sako, praėję ramiai ir draugiškai. Militarinėje komisijoje 18 balsų prieš 2, vienam susilaikant, nutarta iškilusius klausimus svarstyti bendruose debatuose. Čia prieš balsavo Australijos ir Belgijos atstovai, o susilaikė Norvegijos. Ūkinėj komisijoj Italijai prancūzų atstovas siūlęs svarstyti pirma Triesto klausimą, bet susitarta eiti tiesiog prie ekonominių sutarties klausulių. Politinėj komisijoj Vengrijai nutarta to krašto delegaciją pareikalauti pareikšti savo nusistatymą raštu. Politinėj komisijoj Suomijai JAV atstovas per posėdį nedalyvavo, nes sovietai tai šaliai, kaip nedalyvavusiai tiesiog kare prieš Suomiją, nepripažįsta balso teisės. Jie nepripažįsta čia balso ir Prancūzijai, tačiau Prancūzijos atstovas posėdyje dalyvavęs. Min.pirm.Caldaris pateikęs pareiškimą, kuriuo paneigiama, kad Graikija kada nors būtų siūliusi Jugoslavijai pasidalinti Albaniją. Bevinas, atvykęs konferencijon jau prieš 10 dienų, rytoj pasirodysiąs posėdžiuose, perimdamas pirmininkavimo vietą pilnaties posėdyje. Bymes vakar savo viešbuty priėmęs Graikijos ir Kubos atstovus. Šiandie turėjęs būti pilnaties posėdis, bet, kaip šį ryt iš Londono pranešta, neatvykus Albanijos atstovui, kuris turi duoti posėdžiui savo pareiškimą, - pilnaties posėdis nukeltas į ryt dieną. Pietų Afrikos min.pirm.gen.Smuts vakar jau atvyko į Paryžių. Maskvos radijo komentatorius vakar pabrėžė, jog Paryžiaus konferencijos tendencijos esančios paaiškėjusios. Rusai, girdi, nori išspręsti greit problemas, bet kitos delegacijos, vadovaujamos anglų ir amerikiečių, "bremzuoja" konferencijos darbą ir norinčios primesti kitiems savo valią. Komentatorius smarkiai užpuolė Graikiją, kur monarchistai nori įvykdyti "klastotės" balsavimus.

- JAV VYRIAUSYBE, Londono žiniomis, įteikusi notą sovietų pasiuntiniui Vašingtone, pareikšdama savo nusistatymą dėl Montreux sutarties revizijos, kurią siūlo sovietai turkams. Dipl.slukksniuose pareiškama, jog JAV vyriausybė pasisakanti prieš sovietų pasiūlymą, kad Dardanelai pereitų bendrojon Rusijos ir Turkijos gynybon. Apie JAV nusistatymą JAV pasiuntinys Turkijoj painformavęs ir to krašto vyriausybę. Turkijai tuo pačiu reikalu, kaip Frankfurta praneša, esanti pasiuntusi notą ir D.Britanija, bet tos notos turinys dar nepaskelbtas.

- PROTESTO NOTAS įteikė Jugoslavijai JAV ir D.Britanija, taip pat D. Britanija atskirai dėl jugoslavų elgesio Venecia Julia srityje. Amerikiečių-britų notoje, kaip Londonas sako, protestuojama prieš Jugoslavijos spaudos ir radijo propagandą, kuri kurstanti kalbamoj srity slovaks ir italus, ir tai apsunkina militarinei sąjungininkų valdžiai darbą. Britų notoje griežtai protestuojama, kad toje srityje jugoslava braunasi į amerikiečių-britų pusę, užpildinėdami sąjungininkų karius, ir tuo būdu nori diskredituoti ten stovinčias karines pajėgas.

Gautoj anksčiau iš Jugoslavijos nętoj esą primetami britams tenden-
cingi kaltinimai. Dėl liepos 12-13 d. įvykių Venecijoje Julijoje, kur
į sąjungininkų patrulius, neperžengusius Morgano linijos, iš jęgo-
slavų pusės buvo atidaryta ugnis, pareiškiama, kad kaltinimai netu-
ri pagrindo ir drauge apgailestaujama, kad per tą susišaudymą žuvę
du jęgoslavų kariai.

- AMERIKIEČIU KARINIO TRANSPORTO LEKTUVAS, skridęs iš Vienos į Ude-
ne, kaip Londonas praneša, dingęs ir dar lig šio ryto apie jį nesą
jokios žinios. Buvę tik girdėti piloto pranešimas radijo siųstuvu,
kad jis esąs apšaudomas. Rugpiūčio 9 d. toj pat maždaug vietoj ję-
goslavų naikintuvai apšaudė kitą amerikiečių lęktuvą ir privertę jį
nutūpti.

- PRANCŪZIJOJ, Londono žiniomis, steigiamasis seimas jau pradėsias
svarstyti krašto konstitucijos projektą, kuriame dabar numatomi
dveji parlamento rūmai. Komunistai esą pareiškę, kad jie to projek-
to nepriimsią.

- AUSTRIJOJ, Londono pranešimu, apie rugpiūčio pradžią sovietai bu-
vo sulaikę iš rytinės krašto dalies naftos pristatymą į vakarinę.
Dabar sovietai tą sulaikymą vėl atšaukę. Kancl.Figl spaudos atstovams
pareiškęs, jog esą jau pasiekta susitarimo su sovietais dėl bendro
Austrijoje esančios vokiečių nuosavybės valdymo. Ligi šiol sovietai
tą nuosavybę laikę reparacijomis.

- AMERIKIEČIU KARINĖ VALDŽIA Vokietijoje, Londono žiniomis, laikinai
sulaikę vokiečių evakuaciją iš Vengrijos Vokietijon, kol bus tuo
reikalu susitarta su Vengrija. Pagal Potsdamo susitarimus tas eva-
kuavimas turis būti tvarkingas ir žmoniškas. Ligi šiol iš tenai esą
jau iševakuota 120.000 vokiečių, o dar likusių 200.000.

- JAV VYRIAUSYBE, New Yorko žiniomis, atsisakiusi siųsti savo stebė-
tojus į rugsėjo 1 d. Graikijoje įvykstančius balsavimus, per kuriuos
bus sprendžiamas valstybės formos klausimas. Pažymima, kad kvietimas
atsiųstas per vėlai ir neįmanoma techniškai suorganizuoti stebėtojų
sunkiam uždaviniui.

- LA GUARDIA, Londono žiniomis, atvyko į Berlyną, kur šiandie daly-
vausias Kontr.Tarybos pasitarimuose. Jis spaudos atstovų buvęs pa-
klaustas, ar esą tiesa, kad vienas aukštas Unrros pareigūnas turė-
sias atsistatydinti dėl to, kad pareiškęs, jog kai kurie Unrros pa-
reigūnai esą rusų šnipai. La Guardia į tai atsakęs, jog jis duosias
paaiškinimą rytoj, ištyręs reikalą. "N.Y.Herald Tribune" /plg."Ai-
dai" Nr.188,VIII.15/ rašo, jog Unrros konferencija Genevoje turėju-
si labai audringą kovą dėl išvietovintų asmenų ateities, nes suži-
nota, kad sąjungininkų kariuomenės aukšti pareigūnai ruošia memoran-
dumą, kuris įrodys, kad Unrra yra slaptų Rusijos agentų ir krimina-
linio elemento prieglobstis. Jie užsiima didmenine narkotikų preky-
ba ir spekuliacija. Šią sensacingą kaltinimą Amerikos laikraščiai
sužinojo rugpiūčio 11 d. per vieną aukštą kariuomenės pareigūną su
ta sąlyga, kad jo pavardė liks paslapyje. Tik tiek galima apie šį
asmenį pareikšti, kad jis užima labai aukštą vietą ir yra kompeten-
tingas šiuo klausimu. Matyti, amerikiečių ir anglų karinės valdžios,
kurių svarbiausias uždavinys yra okupacinių zonų saugumas, dabar
balsiai susirūpinę, kad nieko konkretaus nenutarta dėl 830,000 iš-
vietovintų asmenų ateities, kurie yra trijose vakarinėse zonose ir
Austrijoje. Sąjungininkų kariniai sluoksniai yra įsitikinę, kad pra-
ilginta išvietovintų asmenų Unrros globa arba jų perdavimas tarptau-
tinei pabėgėlių organizacijai sudaro politinį pavojų vakarų sąjungi-
ninkų okupacinėms karo pajėgoms. Nors šis aukštas karys re kaltina

Unrros organizacijos kaip tokios ir nelaiko jos bendrininke, bet jis pareiškė, kad Unrra pasidarė lizdas, kuriame NKVD agentai sėja ir kursto neramumus vokiečių ir išvietovintų asmenų tarpe. Be slaptų politinių agentų, čia vyksta didmeninė narkotikų prekyba, neteisėta aukso ir brangakmenių prekyba, siekianti milijonine dolerių apyvarta. Taip pat organizuojamas požeminis geležinkelis, kuris gabena žydus į Palestiną. Išvietovintų asmenų stovyklos yra šių žygdarbių centrai. Tas pats šaltinis pareiškė, kad lenkų ryšių misijai, susidedančiai iš 24 asmenų, neseniai atvykus iš Varšuvos, 16 jos karininkų buvo areštuota už narkotikų prekybą, spekuliaciją ir politiką bei agitaciją prieš sąjungininkus. Nors, kaip šis aukštas karys sako, narkotikų prekyba ir spekuliacija priklauso policijos žinybai, bet daugelis išvietovintų asmenų neteisėtai dėvi Unrros uniformas, zuja po vakarines okupacines zonas ir aktyviai varo propagandą, nukreiptą prieš amerikiečius, britus ir prancūzus. Jau sužinota, kad tie asmenys yra NKVD agentai. Žinoma, šių faktų aš negalėčiau įrodyti teisme, nes ne visuomet viskas įrodoma, - pareiškė JAV laikraštiniams šis aukštas asmuo. Bet tai yra tikri faktai ir neginčijama teisybė taip, kaip mane čia matote, pareiškė jis. Šios griaušančios jėgos dirba sąjungininkų zonose. Laikas sužinoti, kas jie yra ir kieno naudai dirba. Unrra yra tik priedanga, po kuria jie dirba. Šiuo metu didžiausias šios pažiūros oponentas bus vyr. Unrros direktorius la Guardia. Rugpiūčio 11 d. jis pareiškė spaudos atstovams, kad išvietovintų asmenų ateitis neturėtų būti palikta kariuomenei. "Tai nėra karinė funkcija ir kariai nėra tam darbui paruošti, kaip su DP elgtis." La Guardia kritikavo, kad armija vartoja Gestapo taktiką, elgdamosi su išvietovintais asmenimis. Taip pat jis padarė pastabą, kodėl amerikiečių žvalgyba areštavo vieno ukrainiečio berniuko tėvus vienoj DP stovykloj. Neatsižvelgiant į tai, tas aukštas pareigūnas pastebėjo, kad to berniuko tėvai yra NKVD agentai, kurstą neramumus. Kariuomenė imsis priemonių artimiausioj ateity tikiems dalykams užgniaužti.

- PER MASKVOS RADIJA vakar sovietų korespondentas iš Vienos Smelnikov smarkiai užpuolė išvietintuosius, gyvenančius Austrijoje. Jis iš pasikalbėjimų su vietos žmonėmis patyręs, kad tie "fašistai" gerai gyvena, turi laisvę ir, girdi, gauna net po 60 cigarečių per savaitę. Jugoslaviai lavinasi net militariškai, kai kurie sakosi įsijungsią į anglų ginkluotąsias pajėgas. Kodėl tie "banditai" lavinasi militariškai? - klausia korespondentas. Ir kiti užsienio "fašistai" gerai esą globojami Unrros lageriuose. Innsbrucke lenkų "fašistai" laisvai privačiai gyveną. Salzburge ukrainiečių "fašistai" turi net savo gimnaziją, kur apsilanką net Unrros atstovai. Tenai leidžiamos proklamacijos. "Fašistai" iš įvairių kraštų radę "šiltas vietas", ir universitetuose, kur studijuoja. Pabaigoje korespondentas pabrėžia, kad tų žmonių namie laukia "griežtas teismas už nacių padarytus baisius darbus".

- ARMENU KATALIKU PATRIARCHAS kard. Agagianian savo ganytojiškame laiške dėl kai kurių armėnų sugrąžimo į sovietinę Armėniją pasako, kad jis pats esąs verčiamas pasilikti ištėrime, norėdamas išlaikyti savo katalikų tikėjimą. Laiške jis paaiškina, kad sovietai grįžtantiems dvasininkams pastatė sąlygą - nutraukti su Sv. Sostu ryšius, kas būtų lygu atsisakyti nuo Bažnyčios ir tikėjimo. /La Croix, VII.20/

- SPD VADAS Dr. Schumacher, Hamburgo žiniomis, viename mieste prie Hannoverio įvykusiame mitinge pareiškęs, jog Vokietijos socialdemokratai kovosią už kiekvieną pėdą žemės už Oderio. Tačiau naujas karas, girdi, ištrintų Vokietiją iš Europos žemėlapiu. Jei demokratija naudojama kaip taktika, tai ji esanti Vokietijos priešas.

VIETOS ŽINIOS

- UNRRA EMPLOYMENT OFFICER RIETVELD šiaudien apsilankė komitete ir, dalyvaudant komitetui, komendantui, darbe įstaigos pareigūnams, pareiškė, kad šiomis dienomis visi dirbantieji gaus darbo pažymėjimus, ogi visi iki šiol nedirbantieji ir kurie nesutvarkė darbo klausimo, kaip vakar buvo paskelbta, - p r i v a l o rytoj 10-12 val. ir 14-16 val. ateiti į mūsų darbo įstaigą "Vytauto" bendr.II bl.32 kmb. išsiaiškinti su pačiu p.Rietveld, kuris čia bus tuo metu. Kas neatvyks ir pats savo reikalo neišsiaiškina, p.Rietveld pareiškimu, bus laikomas nenorinčiu dirbti ir negaus darbo pažymėjimo. Ryt dieną kviečiami tik vyrai. Dėl moterų bus paskelbta vėliau.

- DRAUGLĖS PLAUKYMO RUNGTYNES įvyko pereiną šeštadienį miesto plaukykloje /Stadtbade/ tarp lietuvių ir lenkų. Laimėtojai išėjo lietuviai 15:12 santykiu. Technikinės rungtynių pasekmės: 100 m laisvu stiliumi - 1.Hard /lenkas/ 1:17,2; 2.Andrulis III 1:34,8; 3.Slepetys 1:36,8. 100 m krūtine - 1.Bedarfas 1:35,4; 2.Swerkowski /lenkas/ 1:41,0. 100 m nugara - 1.Hard/lenkas/ 1:42,0; 2.Sekanas 1:47,8; 3.Bedarfas 1:49,2. Estafetė 4x50 m - 1.Ringys, Slepetys, Panavas ir Andrulis 2:42,6; 2.Zawadzski, Podgursky, Swerkowski ir Hard /lenkai/ 2:55,2. Be to, programoje buvo ir jaunių šios varžybos bei konkurencijos: 50 m jauniams - 1.Eidėnas 42,8; 2.V.Gedgaudas 43,8; 3.Muliolis 45,0; 4.Ingelevičius. Estafetė 4x50 m: V.Gedgaudas, Muliolis, Ingelevičius ir Eidėnas 3:03,8. Varžyboms vadovavo inž. J.Riauba.

- ANGLU-VOKIETIU-LIETUVIU KALBOS ŽODYNO reikalu iš Rosenheimo leidyklos gautas pranešimas, kuris išskabintas pašte. Naujus užsakymus tam žodynui priima Daugėla ir Aukštikalnis.

- FILATELISTAMS PRANESAMA, kad rugpiūčio 17-18 d. Augsburgėje įvyko Pabaltijie tautų filatelistų suvažiavimas. Suvažiavime dalyviai nutarė įsteigti Vokietijoje gyvenančių pabaltiečių filatelistų sąjungą "Baltija". Visi mūsų stovyklos filatelistai, taip pat ir jaunieji, rugpiūčio 21 d. 19 val. kviečiami susirinkti skautų būklan I bl.rūsy, kur apie suvažiavimo darbus bei nutarimus padarys pranešimą tenai dalyvavęs mūsų kolonijos narys Česna.

- TARPTAUTINE MOKYTOJŲ KONFERENCIJA dabar vyksta New Yorke, kur dalyvauja iš 30 kraštų atstovai. Prez.Trumanas, New Yorke žiniomis, atsiuntęs konferencijai reikšmingą sveikinimą.

- KAI KURIE AMERIKIETIU MOKSLININKAI, kurie yra įsitikinę, kad tik pasaulinė vyriausybė tėra vienintelis atsakymas į būsimųjų karų pavojus, sudarė komisiją paruošti pasaulinės konstitucijos projektui. R.M.Hutchins, Čikagos universiteto rektorius, yra tos komisijos pirmininkas. R.P.McKean, Čikagos universiteto dekanas ir komisijos vadovaujamo organo narys, neseniai "New York Post" padarytam interview paaiškino apie šitos komisijos tikslus. Pagal jo išvedžiojimus pasaulio valstybės turi atsisakyti dalies savo suverenumo, kad išlaikytų taiką. Bet tatai nereiškia, kad norima įsteigti unitarinę valstybę, kuri palaužtų visų tautų suverenumą. Planas tikrai numatęs nuo tam tikrų suverenumo teisių atsisakymo pasaulinei korporacijai. "Mes dėl vyriausybės klausimų esame ne kompetentingi", pareiškė McKean, "ir dėl to ketiname, pabaigę savo darbus, paklausti nuomonės valstybės vyrų, juristų ir kitų ekspertų." Komisija tikisi dar šiais metais sėkmingai baigti savo darbą. /DNZ Nr.66,VIII.19/